

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Ksiądz Jan Pałka

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8—11 godz. rano i 1—5 godz. po południu.

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 zgóry, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pesów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Południowej 2-50 dolarów; w Urugwaju 3 nowe urugwajskie

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Avon. Dr. Jayme Reis 583
Adres dla listów: Curitiba—Caixa Postal 155—Paraná, Brazil
Adres Telefoniczny: Lud Curitiba

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko zgóry płatne.
Do 8 cm. szerokości pras 1 tam do 3 razy 5\$000
Od 1 „ „ „ „ „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 3\$000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 tam 3\$000
Ogłoszenia w tekście według umowy.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 300 reisów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Kraysanowskiego, R. Piekarza—Kubisa. W kiosku przy ul. 15 de Novembro (róg ul. Fl. Peixoto).

Udział Polaków w walkach o wolność

• ZA NASZĄ I WASZĄ WOLNOŚĆ.

Z dumą możemy przebiegać karty historii naszej Ojczyzny, bo każda niemal karta głosi sławne i szlachetne czyny naszych przodków na chwałę Polski, na pożytek ludzkości.

Mało który naród może się poszczycić taką piękną historią, jak nasza.

Naród polski nigdy nie był zaborczym, natomiast zawsze występował w obronie innych — uciskanych; był jakby tarczą ochronną Europy i jej cywilizacji, przed najazdami dzicych azjatycko-mongolskiej.

Polacy walczyli już od wieku 12-go za naszą i waszą wolność.

Pod Lignicą polskie wojska pierwsze ośmieliły się stawić czoło hordom tatarskiemu i choć bohaterką śmiercią poległ H. Pobożny, to jednak zastoił Europę przed tak groźnym niebezpieczeństwem.

W 15-stym wieku znów Polacy walczyli za sprawę innych narodów, szczególnie Węgrów. W tej wojnie z Turkami ginie pod Warną młody, ale dzielny król Władysław.

Począwszy od wieku 14-go Turcy stale posuwali się w głąb Europy.

W 17-stym wieku podbili już cały półwysep bałkański i oblegli stolicę Austrii — Wiedeń. Król Sobieski spieszy z odsiecią i łamię potęgę turecką na zawazę. Po utracie niepodległości państwa polskiego sława — za naszą i waszą wolność, stają się hasłem Polaków. Odtąd Polacy biorą czynny udział we wszystkich walkach, gdzie tylko chodzi o wolność jakiegokolwiek narodu.

Po pierwszym rozbiórce Polski, Kościuszko i Pułaski idą walczyć wraz z innymi rodakami na drugą półkulę świata. Właśnie osadnicy amerykańscy wypowiedzieli posłuszeństwo ciemiężącej ich, Anglii.

W tej wojnie osadników amerykańskich z Anglią, Kościuszko i Pułaski oddali wielkie usługi walczącym o wolność; Kościuszko, jako znakomity generał artylerji, położył na tem polu wielkiej wagi ulepszenia fortyfikacji amerykańskich. On właśnie kierował całą akcją artylerji. Pułaski zorganizował amerykańską kawalerję; szlachetny ten bohater zginął w walce o wolność tego kraju. — Epopeja legjonowa, za Napoleona I, to bogata karta historii, gdzie krew polska znaczy ziemię na wszystkich że niemal kątach świata, z tą nadzieją, że z ich krwi i znoju powstanie wolna i niepodległa Polska. Legjony walczą pod

sztandarami Napoleona, za sprawę Francji i Włoch.

Przychodzi tak zwana »wiosna ludów«, narody będące w niewoli starają się zrzucić jarzmo zaborców.

Naród polski może więcej pragnął się uniezależnić niż inne, ale niestety te pragnienia nie ziściły się. I tu znów Polacy walczyli za sprawę obcą. Z tej to »wiosny ludów« widnieje w naszej historii bohaterstwa postać generała Bema. Dzielny ten wódz prowadzi krwawe walki za sprawę węgierskiego narodu.

Głód zmusza Sowiety do zaprzestania propagandy komunizmu

Dziennik »Temps« pisząc o zagranicznej polityce Sowiety dowodzi, że Moskwa zmienia swoją dotychczasową politykę odosobnienia w Europie w związek z obryznięmi swymi trudnościami natury gospodarczej. Głód, jaki grozi masom chłopskim zmusił rząd sowiecki do zaprzestania wszelkiej zewnętrznej propagandy.

Ta zmiana w poglądach Rosji Sowieckiej zaczęła się od zawarcia paktów nieagresji z Polską oraz państwami bałtyckimi. Dojście do władzy Hitlera musiała Moskwa przyjąć z nieufnością. Nie należy nastroszyć tych przesądów, gdyż stosunki niemiecko-sowieckie od czasu traktatu w Rapallo często wykazywały, iż Moskwa potrafiła znaleźć wspólny język z najbardziej reakcyjnymi żywiołami niemieckimi.

Dzisiejszą politykę sowiecką przyspieszyła nieostrożna deklaracja Hugenbergera na konferencji londyńskiej, w której ujawnione zostały wschodnie ambicje niemieckie.

W roku 1920 nowe państwo polskie zaledwie liczące 2 lata, znów staje na straży Europy. Hordy z bolszewickiej Rosji uderzyły na młodą Polskę, w nadziei podbicia jej i Europy, ale zostały odparte przez naród polski, który jak jeden mąż stanął w obronie ojczyzny i jej granic, miast i drogocennych pamiątek.

Jak Lignica, Wiedeń, tak teraz Warszawa, jest miejscem w którym Polacy uratowali Europę z jej kulturą od znieszczenia. Polacy spełnili swój obowiązek, względem świata cywilizowanego, jako naród nie tylko dbający o własne dobro, ale też chętnie spieszący z pomocą uciskanym narodom, lub też stojący w obronie zagrożonych ideałów i ogólnego dobra ludzkości.

Michał A. Szałyga.

Zbliżenie polsko-sowieckie znajduje swój wyraz nie tylko w pakcie o nieagresji. Stosunki między Warszawą a Moskwą są tego rodzaju, że można się spodziewać jaknajszerszej współpracy polsko-sowieckiej, mającej na celu utrzymanie pokoju od morza Bałtyckiego po morze Czarne. Ma się wrażenie, że strona sowiecka kładzie jaknajbardziej nacisk na rozbudowę dobrych stosunków z Polską i często okazuje zniecierpliwienie, gdyż stosunki te nie są dość szybko doprowadzane do rezultatów jaknajbardziej zadawalających.

W konsekwencji tego położenia Polska, która przeżywała podwójną groźbę agresji — rosyjskiej i niemieckiej, dzisiaj mając zabezpieczone swe wschodnie granice może zwrócić całą swą uwagę na swe granice zachodnie. Pewność, iż Polska nie będzie zmuszona walczyć na dwóch frontach wytwarza dla niej dodatnie warunki w dziedzinie utrwalenia jej niepodległości.

Polska jest bogata i wielka a Warszawa wesoła

OSWIADCZA DZIENNIKARZ ANGLELSKI

Angielski dziennik »London Daily Telegraph« ogłasza obszerny artykuł swego specjalnego korespondenta Normana Hilsona o Warszawie. Korespondent stwierdza, że przywiązanie społeczeństwa polskiego do niepodległości jest imponujące. W Warszawie słyszy się mniej o kryzysie światowym aniżeli w jakiegokolwiek innej stolicy europejskiej. Mieszkańcy mają ważniejsze rzeczy na głowie: swoją wolność, narodowość, oraz dążenie do

pokazania świata, że są oni takim samym wielkim mocarstwem jak Francja i Włochy pod względem zaludnienia, powierzchni, siły militarnej i możliwości gospodarczych. — Z tem — pisze korespondent — trzeba się zgodzić. Zbyt długo była Polska traktowana jako jedno z małych państw, stworzonych przez traktaty pokojowe. Tak zgoła nie jest Polska jest bardzo obszerna i, jej bogactwa przemysłowe i rolnicze są olbrzymie.

Warszawa jest miastem wyjątkowo wesołym i w dodatku jest to wesołość naturalna, a nie zorganizowana jako przedsięwzięcie dochodowe dla użytku cudzoziemców jak w Paryżu lub Berlinie. W Warszawie ludzie pracują a po skończonej pracy oddają się zupełnie radości życia.

Dla człowieka z Zachodu, przyśniętego światowym kryzysem i ogromnym opodatkowaniem, spacer po kawiarniach warszawskich wywołuje szczerą śmiech, który się tam słyszy, może usuciem zaskroci, ale jest on jednocześnie odżywczy.

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

ROZWÓJ STOSUNKÓW HANDLOWYCH POLSKO - BRAZYLIJSKICH

Według informacji konsula brazylijskiego z Gdańska, ruch handlowy z Polski z Brazylią w ciągu miesiąca maja b. r. przedstawia się następująco: Brazylija wywozi do Polski towarów za sumę 865 złotych.

W tym samym okresie Polska wywoziła swych towarów do Brazylii za sumę 1.101.000 złotych. Pomyślay dla Polski zwrot w ruchu handlowym polsko-brazylijskim, nastąpił wskutek nawiązania w obecnym roku stosunków handlowych.

Międzynarodowy zlot harcerstwa na Węgrzech

POLSKI ZASTĘP ZAIMPONOWAŁ SWĄ POSTAWĄ

W Goedoeloe pod Budapesztem odbył się IV międzynarodowy zlot harcerski, w którym uczestniczyli reprezentanci 48 organizacji harcerskich. Harcerstwo polskie jest po angielskim reprezentowane najmocniej. W godzinach porannych odprawione zostały na placu parad nabożeństwa, popołudniu zaś nastąpiło uroczyste otwarcie zlotu w obecności 50.000 widzów, członków rządu i korpusu dyplomatycznego.

nem regent Węgier wyraził nadzieję, że jamboree przyczyni się do wzajemnego zrozumienia się narodów i współpracy pokojowej. Gen. Baden-Powell podkreślił, że widzi w harcerskich pracownikach nad pokojem świata. Po przemówieniach odbyła się defilada wszystkich organizacji. Polacy swą postawą i wyglądem wzbudziwszy powszechne zainteresowanie i sympatię. W szczególności wyróżniły się barwne grupy ludowe, góralska, krakowska, śląska i kaszubska.

NIEBEZPIECZNY CYGAN - HYPNOTYZYER POSTRACHEN KASJERÓW

Dzienniki warszawskie donoszą: Od dłuższego czasu w urzędach skarbowych, bankach i innych instytucjach finansowych grasował cygan hipnotyzer, postrach kasjerów.

W którym zawarte było uprzedzenie i ostrzeżenie kasjerów przed niebezpiecznym interesantem. Okólnik ten przyczynił się rzekawo do ujęcia niebezpiecznego hipnotyzera. Zatrzymano go w jednym z warszawskich urzędów skarbowych. Okazało się, że te niesamowite praktyki uprawiał Alfons Siwak, lat 50.

Cygan zjawił się w takiej instytucji, podchodził do okienka, gdzie uskuteczniانو wypłaty i w trakcie załatwiania jakiejś wymyślonej sorawy, hipnotyzował kasjera. Gdy oszołomiony kasjer tracił zdolność orientacji — cygan ściągał pieniądze i ulatniał się.

Osadzony w więzieniu, zdołał zbiedz. Ukrył się zagranicą. Niedawno wpadł on ponownie w ręce sprawiedliwości, tym razem w Helsinkach, w Finlandji. Rząd fiński wydał Siwaka sądom polskim, które poleciły uwięzić niebezpiecznego hipnotyzera.

W Warszawie okradzeni zostali w ten sposób kasjerzy dwóch urzędów skarbowych. Dużo więcej okradzionych było na prowincji.

Kasjerzy opowiadali, że pod wpływem spojrzenia cygana opadali w jakies dziwne odurzenie. W podobny sposób zostali okradzeni kasjerzy hurtowni państw. monopolu tytoniowego w Kaliszu, hurtownia w Ostrowie Wielkopolskim. Kasa skarbową w Krotoszynie i inne urzędy prowincjonalne.

Dla ukroczenia niebezpiecznych praktyk owego cygana wydano nawet specjalny okólnik, w którym zawarte było uprzedzenie i ostrzeżenie kasjerów przed niebezpiecznym interesantem. Okólnik ten przyczynił się rzekawo do ujęcia niebezpiecznego hipnotyzera. Zatrzymano go w jednym z warszawskich urzędów skarbowych. Okazało się, że te niesamowite praktyki uprawiał Alfons Siwak, lat 50.

Z Brazyliji

POLAK Z MINAS GERAES DEPUTOWANYM DO KONGRESU.

P. Wojciech Surek syn Marcina i Marji z Lidwinów Surkowskich, wychodzący polek z pod Gorlic i Jaśła został wybrany na deputowanego do

Kongresu w Rio de Janeiro. Wszedł on do Kongresu, jako deputowany Stanu Minas Geraes; wybór swój zawdzięcza zaletom jakie posiada i stosunkom, które zdołał sobie wyrobić wśród tamtejszych sfer wpływowych.

P. Wojciech Surek, urodził się w Araucarij; początkową szkołę ukończył na kolonii Kampinie; następnie krztaleń się w Kurytybie, a handlową szkołę ukończył w Juiz de Fora.

Jak się dowiadujemy p. Wojciech Surek ma przybyć wkrótce do Parany, żeby odwiedzić krawnych i swe rodzime pielesze.

W RIO BRAK WODY.

W Rio de Janeiro ludność z przedmieść uskarża się na coraz dotkliwszy brak wody. Wskutek długotrwałej suszy poziom wody w rezerwoarach obniżył się. Władze miejskie na skutek licznych skarg powzięły kroki zapobiegawcze.

KURITYBA

ŚMIERĆ WYBITNEGO MEŻA PARANY

Ubiegłej niedzieli zmarł w Kurytybie Dr. João Dawid Pernetta. Zmarły był wybitnym politykiem i uczonym; posiadał liczne godności; między innymi, był deputowanym stanowym i federalnym, sekretarzem Stanu, tymczasowym interwentorem federalnym. Długie lata Dr. João Pernetta był profesorem Wydziału Inżynierji Uniwersytetu Parafskiego.

Pogrzeb Dr. João Dawid Pernetta odbył się z udziałem władz rządowych, miejskich i uniwersyteckich.

DŁUGI PARANY.

Dzienniki kurytybskie, dyskutując nad położeniem finansów Stanu donoszą, że w ciągu ostatnich trzech lat niedobory Stanu przedstawiały się następująco: w 1930 r. (grudzień) 198 568:240\$248; w 1931 r. (grudzień) 201 412:012\$721; w 1932 roku (grudzień) 199 892:574\$658.

SFERY KUPIECKIE RADZA NAD KRYZYSEM

W lokalu «Associação Commercial do Paraná» odbył się zjazd przemysłowców i kupców. Radzono nad ciężkimi warunkami w jakich obecnie znalazł się przemysł i handel parafski. Szeroko dyskutowano w sprawie utrudnień bankowych wymaganych przez rząd przy eksporcie do Urugaju. W związku z tem wysłano obszerny telegram do ministra Oswaldo Aranha.

BANK PELOTEŃSKI WYPŁACA DROBNE SUMY I WYDAJE POLISY

Rząd riograndeński, likwidując długi Banku Peloteńskiego wypłaca dłużnikom, których kapitały były niższe od sumy 500\$000; natomiast dłużnikom, którzy posiadali depozyty wyższe od 500\$000, Skarb Stanu Rio Grande do Sul wydaje apolisy 500\$000; ulamki z kwot przekraczających wysokość polisy, oraz procenty są wypłacane natychmiast w pieniądzu.

Od apolisy rząd riograndeński będzie płacił 5 proc. od sta na rok.

Jezeli więc ktoś posiada dokumenty od złożonych kapitałów w Banco Pelotense powinien czemprędzej zgłosić się po wypłaty względnie wymiany książeczki bankowej na apolisy.

ARBITRYZ W PROCESIE PP. RADECKI, BENRARDT PRZECIW TOW. KOLONIZACYJNEMU Z WARSZAWY

Dziennik «O Dia» (z 3.IX.33) donosi, że na nadzwyczajnym posiedzeniu Trybunału Sądowego dnia 28-go sierpnia b. r., dr. João Berquó Fernandes Coe

Oszuści grasują po kolonjach i w różny sposób wyludniają pieniądze

Najbardziej pomysłowymi i sprytnymi są oszuści, zdawałoby się, że ci ludzie chyba musieli kończyć jakieś specjalne kursy zawodowe.

Onegdaj do jednego z wędziłów w miejscowości Nova Polonia przybyło kilku osobników; po krótkiej rozmowie o deszczu i posusze, przyjeźdźni zaproponowali właścicielowi wędzy, że bezpłatnie odrestaurują mu cały dom.

Niech się pan zgodzi, nalegali osobnicy, zupełnie zadarmo będzie pan miał dom odnowiony.

Nie! niech się panowie nie trudzą, mój dom jest w dobrym stanie; gdy będzie potrzeba, zrobię to bez pańskich porad—odrzekł wędziła, podejrzewając osobliwych dobroczyńców.

Osobnicy odjechali; jak się pokazało później udali się oni do drugiej pobliskiej wędzy, gdzie właścicielką była krewna pierwszego wędziły.

Tu znów powtórzili swą dziwną propozycję:

Niech się Pani niczego nie obawia; zupełnie zadarmo odnowimy pani cały dom—kusili przybysze.

— Ale jakto, panowie tak mogą zupełnie zadarmo, przeciw to kosztuje — dziwiła się niewiasta.

— To tak dla propagandy; widzi pani, ten wędziarz, co tam przy drodze ma wędę, też się na to zgodził—zapewniali ją.

— A dyć to mój kumoter no, kiedy on się zgodził, to i ja też

przystaje — zdecydowała rezolutna niewiasta.

— Nie będzie pani tego żałować, jesoze nam kiedyś mocno podziękuję; jutro przysięmy murarzy. Tylko niech nam tu pani napisze swoje imię i nazwisko, żebyśmy się nie pomylili — i równocześnie, niby przypadkiem jeden z osobników, podsunął arkusz papieru i polecił podpisać się wędziarzce na dolnej stronie arkusza.

Kiedy nazajutrz, wędziarka naprózno cały dzień wyczekiwała zapowiedzianych murarzy, zdecydowała udać się do swego kumotra wędziły; ten z daleka już zawołał: — dobrze że przychodzisz, bo w sam raz chciałem iść do was. Było tu wczoraj dwóch panów; opowiadali, że byli u pani, i wam coś sprzedali, ponieważ we wędzie nie było drobnych pieniędzy, przelo pan im dała «vale», ot tu ja macie; z niemalem zdumieniem wyczytała:

«Proszę wypłacić okazicielowi 40\$000.»

Pod temi słowami znajdował się prawdziwy podpis wędziarki.

A to złodzieje! krzyknęła wędziarka; teraz bowiem wyjaśnił się jej, jak łatwo dała się oszukać. Oszuści pod nazwiskiem, napisanem przez samą wędziarkę, dopisali «vale» na 40\$000.

Rad nie rad zapłaciła 40\$000; bo podpis jej był prawdziwy.

Naturalnie ani owi panowie, ani też murarze dotąd się nie zjawili, ani też zapewne nie zjawia.

lho, występujący w imieniu Władysława Radeckiego i drugiego w procesie przeciw Towarzystwu Kolonizacyjnemu z Warszawy, podał ze swej strony na arbitrow inżynierów Dr. Carlos'a Ross'a i Dr. Carlos'a Westermanna.

Natomiast Dr. Hostilio Cesar de Souza Araujo, który zastępuje Towarzystwo Kolonizacyjne z Warszawy ze swej strony podał na arbitrow inżynierów Dr. Flavio Suplicy de Lacerdę i Alexandre Beltrão.

Sędzią wybrał na arbitrow: z jednej strony Dr. Carlos'a Ross'a, a z drugiej strony Dr. Flavio Suplicy de Lacerda; na superarbitra powołał Dr. Aristides'a de Oliveira.

Jak wiadomo, arbitrzy w ten sposób wybrani, oszacują wysokość odszkodowania.

CHRAPIĄCY ZŁODZIEJE NIE POWINNI CHOWAĆ SIĘ POD ŁÓŻKA.

Powróciwszy późnym wieczorem do domu, pp. L. udali się do pokoju sypialnego, gdy uszyli z pod łóżka głosy, przypominające warczenie motoru od samochodu, a trochę gwizd syreny fabrycznej. Po chwili doszli do przekonania, że pod łóżkiem coś albo ktoś chrapie. — Anatołku, popatrz co to takiego — rzekła żona drżącym głosem. Mąż, podszedł do łóżka pewnym krokiem, poczem z mniej pewnym gestem schylił się i zairzał, by zbadać przyczynę chrapania. Podniósł się błady i z przerażonym wyrazem twarzy, położył palec na ustach.

Opuściwszy bezszelestnie pokój, pp. L. zawiadomili policję która z koleji udąta się do sypialni, ale bynajmniej nie na palcach. Za chwilę, z pod łóżka wydobyto złodzieja, który w zamiarze obrabowania domu schował się pod łóżko, gdzie zmorzył go sen... niesprawiedliwego.

Santa Catharina BRUTALNY NAPAD NIEMCA NA KOLONISTĘ POLSKIEGO

Dziennik «O Estado» z Florianopolis donosi, że onegdaj

w miejscowości Alto Itajahy-Merim pewien Niemiec na czele kilku innych uzbrojonych swantowników urządził napad na zagrodę kolonisty polskiego Stanisława Nisła. Awanturnicy rozstrzelali strzeląc do domu kolonisty. Stanisław Nisł, jego żona i synowie ledwie uszli z życiem, ratując się ucieczką w lasy.

Zbiry wykrzykują: «nie chcemy tutaj Polaków, Włochów i Brazyjlan», wdarli do zagrody nisząc wszystko cokolwiek weszło im pod oczy.

Dziennik kataryński apeluje do władz policyjnych, ażeby nieszośliwemu kolonistcie udzieliła opieki i wsparcia sędztwo w celu surowego ukarania zbirów.

WIEŚCI Z KOLONIJ POLSKICH.

Z kolonji Piaskowice donoszą nam, że długoletni nauczyciel tamtejszy p. Jabob Tarnowski obchodzić będzie dnia 10-tego b. m. 25 letni jubileusz szczęśliwego pożycia małżeńskiego.

Błogostawieństwem srebrnych godów małżeńskich udzieli Jubilatowi ks. Agnellus, «przeor OO. Franciszkanów z Rodeio». Zaonym Jubilatowi, Redakcja przesyła serdeczne życzenia.

Na kolonji Treze de Maio Polacy urządzili obchód na uczczenie «Gudu nad Wisłą i «Święta Morza Polskiego».

Odczyty wygłosił nauczyciel p. Marcin Wróblewski wskazując równocześnie na mapie Pomorza Polskie zebrany słuchaczom. Po śpiewach, odczytach i występach uchwalono rezolucję o Morzu Polskim.

W KILKU SŁOWACH.

— W Rio de Janeiro zmarł kapitan marynarki Franciszek Stanisław Przewodowski.

— Prezydent Argentyny, generał Agostin Justo z małżonką i kanclerz Saavedra z małżonką przybędą z wizytą do Brazylii dnia 19-go b. m.

OBCHÓD ZWYCZYSTWA POD WIEDNIEM w Abranches

W niedzielę, dnia 17-go września b. r. z okazji 250-letniej rocznicy zyciostwa Króla Jana Sobieskiego pod Wiedniem i ocalenia świata chrześcijańskiego przed załamem mahometan, Tow. Króla Władysława Jagiełły z Abranches i Związek Tow. «Ówina» urządzą uroczysty obchód ku uczczeniu tej wiskoponnej dla Polaków i Katolików rocznicy.

Program uroczystości podany będzie później.

Na uroczystość Tow. Wład. Jagiełły i Związek «Ówina» zapraszają swych członków, oraz wszystkich Rodaków z Abranches, Kurytyby i pobliskich kolonji.

Komitet.
NB. W dzień uroczystości kursować będą, co pół godziny z Kurytyby (plac Eneas Marques, wenda p. Rocha Flekarsza) do Abranches (Towarzystwo) autobusy począwszy od godz. 9-tej rano do 11-tej rano i od godz. 14-tej do późnej nocy; opłata w jedną stronę 1\$000.

Od Redakcji

Następny numer «Luda» z powodu święta Ogłoszenia Niepodległości Brazylii, przpadającego w przyszły czwartek oraz uroczystości Narodzenia Najśw. Marij Panny, przpadającej w przyszły piątek, ukazuje się, wówlekazony, w przyszły środa.

Telegramy

— Z Warszawy donoszą, że minister Robót Publicznych dokonał otwarcia pierwszego obozu dla bezrobotnych, który mieści się w starych koszarach wojskowych.

— Z okazji 400-letniej rocznicy urodzin króla Stefana Batorego, przybyła do Warszawy węgierska delegacja w skład której wchodzi ks kardynał Sereśi, prymas Węgier, minister rolnictwa Kallay i wielu innych dostojników węgierskich; delegacja złożyła wizytę p. Prezydentowi R. P.

— Prezydent Stanów Zjednoczonych Roosevelt wyznaczył komisję z 15 członków, która będzie mieć za zadanie uregulować przemysł naftowy.

— W Berlinie zmarł ks. biskup Christian Schreiber, ordynariusz diecezji berlińskiej.

— Słynny lotnik włoski generał de Pinedo uległ katastrofie przy przelocie Atlantyki.

— Dzienniki berlińskie donoszą, że rząd niemiecki wydał rozporządzenie, które zakazuje obywatelom niemieckim korzystać z obcych linij morskich.

— Były premier niemiecki Bruening zamierza złożyć swój mandat do Reichstegu i wstąpić do klasztoru.

— W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej znajduje się 11 milionów bezrobotnych.

NAJSZYBSZY POCIĄG NA ŚWIECIE.

Najszybszym pociągiem na świecie był dotąd ekspres na kanadyjskiej Pacific-Railway, który biegł z szybkością 133 km na godzinę. Obecnie palmy pierwszeństwa wydarł mu ekspres angielskiej Great Western Railway, t. zw. Cheltenham Flying Ekspres, który biegnie z szybkością przeciętną 138 km. na godzinę, a miejscami odrabia nawet 153 km. na godzinę.

TEATR POLSKI Z. A. S.

NA SCENIE ZWIĄZKU POLSKIEGO Pod kierownictwem artystycznym Tad. Morozowicza.

Dnia 9-go [sobota] września 1933 r. Premjera! Premjeral

„Chata za wsia”

Melodramat ludowy w 5 aktach, przeróbka z powieści I. Kraszewskiego, muzyka Niewiadowskiego. Wspaniała wystawa! Nowe kostiumy! Związkowa orkiestra! Balet Chóry! Szczęśliwy w programach.

Udział bierze 60 osób. Po przedstawieniu «BAL». BILETY: Pozostałe bilety na kresla numerowane i loża do nabycia w Związku Polakim u Gospodarsa.

Walenty Kula

Urodzony w Malopolsce — wieś Łęki, przyjechał do Brazylii w 1872, zamieszkał w kolonji Tamás Coelho.

Jako dobry Polak i gorliwy katolik wychował i wywianował 5-ro dzieci, zostawiając 31 wnuków. Został wdowcem 61 mlesięcy przed śmiercią.

Ostatnie dni spędzał u swego zięcia, w parafji Katanduva, gdzie po ciężkiej chorobie, zaopatrzony kilkakrotnie Św. Sakramentami, zmarł szczeniawą śmiercią dnia 29 sierpnia b. r. w wieku 78 lat.

Niech spoczywa w Pann! Rodzina umarłego składa serdeczne «Bóg zapłać» wszystkim biorącym udział w odprowadzeniu zwłok zmarłego.

Zięć Jan Serafin i Rodzina

Komunikat

Poszukiwane są za pośrednictwem Wydziału Konsularnego Państwa R. P. w Rio de Janeiro, przez znajomych, względnie rodzinę, następujące osoby:

- 1) Dąbek Bronisław, który do Brazylii przyjechał w 1926 roku i zamieszkał w São Paulo.
- 2) Dźwigala Jan, rodem z Berysławia; przebywał pewien czas w Rio de Janeiro.
- 3) Kasperuk Tomasz, który w 1931 roku mieszkał w Santos, rua São Bento, 52.
- 4) Marozek Miron, z Polski wyjechał w 1929 roku i osiadł w São Paulo.
- 5) Szpiz Szyja, do Rio de Janeiro przybył przed kilkoma laty i osiadł tu na stałe.
- 6) Rabinowicz Michal, urodzony w 1908 roku w pow. Baranowski; do Brazylii przybył w 1930 roku.
- 7) Werner Merye, z zawodu szewco, pochodzący z Krakowa; do Brazylii przyjechał przed osterem laty i osiadł w São Paulo.
- 8) Wojtaniec Adolf, z Polski wyjechał w 1930 roku, przez pewien czas mieszkał w S. Paulo.

Poszukiwani i każdy, kto posiada jakiekolwiek informacje o miejscu pobytu i losie wymienionych, proszeni są o porozumienie się z Wydziałem Konsularnym przy Polsetwie Rzeczypospolitej Polskiej w Rio de Janeiro, Praia de Botafogo, 246.

Kierownik Wydziału Konsularnego Dr. Jan Wagner.

PODCZAS INSPEKCJI WIEZIENIA.

Dyrektor do inspektora.— Trzeba pomysłcie, panie inspektorze o odnowieniu murów więziennych. Co lepsi złodzieje i bandyci nie chcą tu już wcale siedzieć.

Fluxo Sedatina

Kobieta jest ocaloną. Słynny ten lekarz brazylijski jak również uczony rosyjski wynalazł lekarkstwo **FLUXO SEDATINA**. Pewna pani cierpiąca na choroby kobiece a po zacylu lekarstwa **Fluxo Sedatina** donosiła w przeciągu dwóch godzin ulgi; organizm jej został uregulowany — wszelkie bóle znikły na zawżte.

Fluxo Sedatina poleca się lekarzom i akusertkom. **Fluxo Sedatina** używa się po wszelkich szpitalach i po Domach Zdrowia w São Paulo i w Rio.

Fluxo Sedatina można nabyć w aptekach.

Na żądanie daje się porady przysyłając znaczki na list **RIO — Rua Alfandega 106.**

TEATR POLSKI Z. A. S.

NA SCENIE ZWIĄZKU POLSKIEGO Pod kierownictwem artystycznym Tad. Morozowicza.

Dnia 9-go [sobota] września 1933 r. Premjera! Premjeral

„Chata za wsia”

Melodramat ludowy w 5 aktach, przeróbka z powieści I. Kraszewskiego, muzyka Niewiadowskiego. Wspaniała wystawa! Nowe kostiumy! Związkowa orkiestra! Balet Chóry! Szczęśliwy w programach. Udział bierze 60 osób. Po przedstawieniu «BAL». BILETY: Pozostałe bilety na kresla numerowane i loża do nabycia w Związku Polakim u Gospodarsa.

WIELKI KRYZYS, ŚWIETNY INTERES

Zamieni się budynek CINE/TEATRO - BRASIL wraz z całą sceną teatralną oraz terenem, na którym się znajduje dom, w samym mieście São Mateus, w Stanie Paraná, za dom mieszkalny blisko centrum miasta Kurytyby.

Sala teatralna może pomieścić 500 osób i posiada całe umeblowanie jak: eleganckie fotele z wybranego lamby, pianino, dwa aparaty projekcyjne oraz wiele innych przyrządów, łoża pierwszorzędne.

Przy sali teatralnej znajduje się obszerny salon, dobrze umeblowany z stolami marmurowymi i t.p. na bar, gdzie można umieszczyć 2 lub 3 bilardy (najlepszy interes w mieście).

Powżej wymieniona posiadłość znajduje się w bardzo dobrym stanie, nie obciążona i ma dziś wartość 40.000.000.

Tak samo zrobi się transakcja za pieniądze po cenie niskiej, lub przejąć się kredyty, hipoteczne, gwarantowane nieruchomościami, ziemiami.

Najinteressowani mogą zgłosić się po bliższe informacje do Redakcji "Luda" lub przy Pracę Tiradentes 336 w Kurytybie.

Empresa Constructora Universal Ltda:

Dnia 3 września odbyła się otwarcie Wydziału Zarządu Empresa Constructora Universal w Kurytybie, przy ul. 15 de Novembro 384; wzięli udział: Prezesa i wieloletni byli adwokat; Przedstawiciele władz rządowych, prasa kurytybska oraz wielu innych osób. Redakcja "Luda" życzy Zarządowi biorsu dobrego powodzenia.

Klinika Dentystyczna

JAN SKAŁSKI
Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyczny szybko, starannie i tanio. Przyjmuje w Łazdej chwili.

Rua Brigadeiro Franco N. 1955
róg Aquidabam - CURITYBA

AFFONSO P. ETZEL
Chirurg - Dentysta

Wykonanie sumienne, szybkie i gwarantowane. Gwarantuje wyjmowanie zębów bez bólu.

Konsul. Rez.: Rua Fl. Peixoto 655
Przyjmuje od 9 do 11 i od 2 do 6-ej.

Loty na sprzedaż

Sprzedają się na wygodne sploty miesięczne loty równe, wysoko położone w miejscowości bardzo zdrowotnej

ALTO DO BIGORILHO
odległe o 12 minut od Centrum miasta.

Bliższych informacji udziela na miejscu właściciel Ignacy Sobanski, lub w sklepie Candinho Hartmann.

Dr. Dante Romanó

AKUZER - OPERATOR
Profesor - Operator Uniwersytetu. Były asystent szpitali berlińskich.

Leczy Syphilis, drogi moczowe, Dżakteria.

Klinika dla Panien.

Leczy sztucznymi promieniami słonecznymi ultravioletowymi.

Konsultorium: Pharmacia Minerva (na 1-szym piętrze) od godz. 1 do 3-ciej po południu.

Pracę Tiradentes 554.
Rezydencja
Pracę Senador Correia 4

Hotel Pensjonat ODEON

BERTA HERTZ (Dawniej właścicielka Hotelu Paraná)
Rua 15 de Novembro Nr. 49
Telefon 407.

Przyjmuje się przyjezdnych i stałych gości oraz pensjonistów. Jest najlepszy Hotel i Pensjonat w centrum.

Mówi się po polsku!
Kurytyba Paraná

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w "Ludzie"

Dr. Carlos Heller
Praktykował w hamburskich, wiedeńskich i paryskich szpitalach. Praktyka ogólna

Leczy specjalnie choroby skóry, weneryczne, pecherza i włosów.

Klinika dla dzieci. - Leczy żylaki oraz rany na nogach bez operacji.

Leczy sztucznymi promieniami Diatermia.

Konsultorj: Nad Pharmacia - Brasile - Pracę Tiradentes 390. Przyjmuje od 12 do 1-asej i od godz. 4-aj do 6-cj.
Rez: Rua Commendador Araujo 970 - Telefon 424

Dr. BRASIL VIANA

Lekarz - Chirurg

Z praktyką w najpowojniejszych szpitalach Paryża i Buenos Aires. Porody, choroby kobiece, drogi moczowe - płowe. - Klinika ogólna

Porady: Pracę Tiradentes 899 (nad apteką Tiradentes) od godz. 10 - 12 i od 15 - 17.

Rezydencja: Ul. Dr. Murley 255. Telefon 658

Mówi się po polsku, niemiecku, francusku, angielsku i hiszpańsku.

Mala Real Ingleza

ALMANZOEA - 9-go Września do Rio, Madeira, Lissabon, Leixões (via Lissabon), Vigo, Cherbourg Southampton.

Do Montevideo i Buenos Aires:	
Alcantara	11 Września
Oeseado	15 "
H. Princess	19 "

Z Santos do Europej:	
Almanzora	9 Września
H. Monarch	11 "
Alcantara	23 "
H. Chieftain	25 "

Sprzedają się szykarty 3-ciej klasy do Europej, jak do Polski, Lotwy, Irlandji, Czechosłowacji, Jugosławji, Austriji, Rumunji, Bessarabji.

Informacji udziela Agencja: **Cia Marte**
Rua 15 de Novembro 257 - 261 - Caixa postal 220 - CURITYBA.

Sklep Artykułów Spożywczych Rocha Piekarza i Tomasza Kubisa

Kupujemy i sprzedajemy wszelkie produkta krajowe. - Posiadamy świeże towary spożywcze oraz napoje krajowe i zagraniczne.

SPRZEDAJEMY NAJLEPSZE
Nawozy Sztuczne i Makę Kostną
PRACJA CORONEL ENES 50, RÓG SÃO FRANCISCO - CURITYBA

APEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: KUNO KLEEMANN
Kurytyba - Pracę Tiradentes 393 - Telefon 1084

Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i aptekarskich, krajowych i zagranicznych, perfumarii, mydełek, artykułów gumowych, aniliny i t.d. - Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.

W aptece tej udziela kilku lekarzy porady lekarskiej.
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

PALENIE I MIELNIE SLYNNEJ Kawy Tigre

Kawa ta jest palona sumiennie według najnowszego systemu.
AVENIDA SIMAO BOLIVAR N. 415 (Dawniej Assunguy)
Telefon 51-1 - CURITYBA.
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH SKLEPACH.

Casa de Saude „São Francisco“

DOM ZDROWIA - KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO
Rua São Francisco N. 25 - Curityba

Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatyka X przy osobach cierpiących na płucach. - Nowoczesny aparat Roetgen. - Diatermia. - Sztuczne ultra fioletowe, promieniowanie słoneczne, Zykopsja i t.d. - Przyjmuje od godz. 10-tej do 11 i pół i od 1-5-aj

POLECAMY

ZNAWCOM I OSOBOM DOBREGO SMAKU: - PIWO JASNE I CIEMNE WIEKSZYCH BUTELKACH I W MNIEJSZYCH BUTELKACH I W MAŁYCH BEZUŁKACH.
Pięć gatunków napojów: Água Tonica, Guaraná, Cassasa i Woda stolowa - CRUZEIRO - są nie do zastąpienia. Browar - CRUZEIRO - założony w roku 1870. - Telefon: 495 i 751 - CURITYBA.

Co słyhać w Rio de Peixe

Nowe budowle: - Nie przynoszą festy; - Szkolnictwo się rozwija. - Udział Polaków w sprawach politycznych. (Specjalnie dla "Luda")

Pemimo kryzysu, Rio do Peixe posuwa się napród. Zostały wybudowane trzy wspaniałe domy mianowicie: p. Jana Mustyfygi, gdzie funkcjonuje młyn parowy, kosztu wynoszą 50 tysięcy; nowe Kolegium Siostr, kosztu budowy wynoszą 25 tysięcy; i dom p. K. Zmożyrskiego, około 8 tysięcy; renowacja i malowanie olejem wież kościoła 3 tysięcy; nowe harmonium 1.800\$000. Rozpoczęto budowę nowej dzwonicy na 4x4x15.

Dnia 13 czerwca odbyła się festa Sw. Antoniego, która dała dochodu 761\$700.

Dnia 26 lipca odbyła się wielka deroczna festa patronki parafji Sw. Anny. Sumę celebrował Wielebny ksiądz Jan Schmit. Dochód: loteria fanowa 254\$000, churasko, bufet i leilão 240\$700.

Po południu w Kolegium Wielebnych Siostr odbył się teatr uroczalny z pieśniami przez u-

czennice tegoż kolegijum. Były wystawione następujące sztuczki: - A professora, - Jaś i Matgosia - Kije z mlecha; - młodociani amatorzy wywiązali się świetnie ze swych ról, dochód przeznaczony na nową scenę. Wielebnym Siostron wyrażono gorące podziękowanie za tak wielką pracę. Szkoła SS. Rodziny Marji liczy z górą 100 dzieci, szkoła rządowa p. M. Szatygi 58 dzieci.

Rio do Peixe prawdopodobnie wkrótce zostanie dystryktem.

Zostało tu zorganizowane Centrum Partji Rep. Liberal pod patronatem Dr. Antunes Maciel, w skład zarządu wchodzi pp.: prezes: - Albin R. Pleaoh, sekretarz: - Michał A. Szatyga, skarbnik: - Karol Stawiński, doradcy: - Stanisław Kowalski i Ernest Longhi.

Korespondent.

Z szerokiego świata

Rolnik z końmi i plugiem zapadł się w ziemię

Niedaleko góry Zamkowej w Cielpicach w Czechosłowacji orał wieśniak w polu. Przechodnie widzieli go, jak dłuższy czas przemierzał swój zagon tam i z powrotem. Wieczorem nie wrócił do domu i wszelkie poszukiwania okazały się bezowocne. Wieśniak zapadł wraz z plugiem i końmi.

Przypomniano sobie wówczas możliwość, która w tej okolicy, mimo, że brzmi całkiem nieprawdopodobnie, okazała się całkiem realna i potwierdzona faktami. Oto wieśniak wpadł w głąb

boki dół wraz z końmi i plugiem i ziemia zamknęła się ponad nim całkowicie. Odkopano go, usiłując przywrócić do życia, lecz bezskutecznie. Idzie tu o t. zw. zamknięte szyby, które po wyczerpaniu ich z węgla, zasypywano. Szyby takie na skutek podziemnych wstrząsów i niedokładnego zasypiania, bardzo często porwały ofiary, podobnie jak w rolniczym doły. I w tym wypadku rolnik wpadł w taki "wilczy dół".

Starzy wieśniacy przypominają sobie z wielu opowiadań o irracjonalnych wypadkach. W oko

licy tej, zwłaszcza w czasie przemarszu wojsk po bitwie pod Kolln, te podziemne pułapki porwały bardzo wielu ludzi. W jednym miejscu zniknął naraż pod ziemią cały pluton żołnierzy.

FILIZANKA HERBATY MIAŁA ODLEGIŁOŚĆ.

Z oryginalnym zwyczajem spotkania się w Tybecie uczestnicy wyprawy na szczyt Mount Ewresteru. Gdy zapytał pewnego dnia napotkanego po drodze tybetańczyka, jaka przestrzeń dzieli ich jeszcze od najbliższego osiedla ludzkiego, ten odpowiedział, że będą musieli przejść jeszcze trzy filizanki herbaty. Odpowiedź wydała się niezrozumiałą. Tybetańczyk wyjaśnił później Anglikom, iż tubyicy określają dystans ilością filizanek herbaty wypitych co pewien określony czas. Z tego wyjaśnienia wynikało, iż określenie "trzy filizanki herbaty" równa się przestrzeni 8 kilometrów.

ZIMNE SZKŁO.

W jednej z hut szkłanych we Francji dokonano wynalazku zimnego szkła. Gatunek tego szkła oznacza się przezpuszczalnością promieni słonecznych świetlnych oraz zatrzymywaniem, woltażniem promieni cieplnych. Szkło zimne przepuszcza 65 proc. światła, ale zatrzymuje 85 proc. ciepła. Zaopatrzone w szyby z tego szkła mieszkanie otrzymuje wystarczającą ilość światła, natomiast podciąż największych upałów panuje w nim chłodna, miła temperatura.

PROCESO OBRACZKĘ ŚLU BNA

Sąd kasacyjny w Paryżu miał do rozstrzygnięcia w tych dniach pytanie: czy żona ma prawo po rozwodzie zatrzymać otrzymaną

od męża obraczkę ślubną? Żądanie zwrotu obrączki po przeprowadzeniu rozwodu wysławował do swej żony b. jej mąż, a wobec odmowy skierował sprawę na drogę sądową. Proces odbył się w kilku instancjach i wreszcie dostał się na forum sądu kasacyjnego. Sąd po rozpatrzeniu sprawy zdecydował, iż obrączka ślubna nie ma charakteru zwykłego prezentu i że jeśli nawet przy orzeczeniu rozwodu winną się okazała małżonka, nie może być ona zmuszona do zwrotu obrączki.

BILET TU - PASAŻER TAM

Na parowcu transatlantycznym "Lafayette", który przybył w tych dniach do Southamptonu, z Nowego Jorku przybyła młoda Amerykanka, miss Betty Rydel bez biletu, bez pieniędzy, bez paszportu.

Wsiadłszy na pokład "Lafayette'a" w N. Yorku, spostrzegła miss Rydel ku swemu przerażeniu na 10 minut przed odejściem statku, iż zgubiła swoją walizkę, w której znajdował się bilet, paszport, pieniądze i biżuteria. Tymczasem szofer taksówki, w której miss Rydel zostawiła przez rozrządzenie walizkę, pędził pełnym gazem na przystań, aby zdążyć jeszcze przed odjazdem "Lafayette'a" i oddać pasażerce jej zgubę. Spóźnił się jednak.

Po wymianie depesz przez radio, władze portowe ułokowały walizkę pasażerki na okęcie "Europa", odchodzącym w parę godzin później również do Southamptonu. Ponieważ "Europa" plynęła prędzej niż "Lafayette" stało się, iż miss Rydel, przybywszy do Southamptonu, znalazła już tam ku swej wielkiej radości swoją walizkę wraz z całą jej zawartością.

WIERNY PIES NIE CHCE OPUŚCIĆ GROBU SWEGO PANA

Na cmentarzu żydowskim w Warszawie przybłąkał się przed kilku dniami pies-wilk i wykopał sobie dołek w pobliżu grobu zmarłego swego pana.

Pies wyle dziłami i nocami, a na widok ludzi, ucieka, krzając się między grobami.

Śłużba cmentarna kilkakrotnie starała się pochwylić psa, lecz bez wyniku. Zwrócono się wobec tego do Tow. opieki nad zwierzętami, które delegowało inspektora. Postanowiono pochwylić psa przy pomocy zasławionych siatek.

ZYSK NA POŁOWE

Dwaj żydowkowie złożyli wspólnie handel jami. Natarjusz spisał akt i miano go już podpisać, gdy nagle wykrzyknął jeden ze współników:

- Ach! zapomnieliśmy wszyscy o bardzo ważnej rzeczy! Cóż takiego? - Trzeba koniecznie dodać, że w razie bankructwa, czego - nie daj Boże, zvsz idzie na połowę.

WYTYMACZYĆ

W pewnej szkole opowiadał nauczyciel uczniom, jak wiele niedźwiedzi bywało dawniej w kraju, ale - dodał przytem - cywilizacja je wytepiła.

- Panie Karolu, wytłomacz mi, - co jest cywilizacja? - Tak jest! - zawołał jeden z mładców. - Cywilizacja jest to choroba, na którą niedźwiedzie umierają.

CO DOSTANIE.

Pewien chciwy chłop ubezpieczył swoją posiadłość od ognia. Gdy agent przyniósł mu polise ubezpieczenia pyta: - A ile dostanę gdy mój dom jutro się spali? - Przynajmniej trzy lata kozy - odpowiada agent.

Poproszę o objaśnienie w jak łatwy sposób możecie nabyć własny dom za opłatą miesięczną po 5\$ i po 10\$ tylko w
ERIC, Empreza Reunidas Inmobiliaria
CONSTRUCTORA LTDA.
 która jest zatwierdzona i fiskalizowana przez Rząd Federalny.
 Siedziba: São Paulo - Rua Boa Vista, 2.
 Kurutyba - Rua 15 de Novembro 517, piętro.

„A VENCEDORA“
 Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papiercek owijanych.
 Cukierki malinowe, kokosowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, miodowe i gumowe. — Przez tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurutybie.
FRANCISZEK LACHOWSKI
 Curityba - Rua Cabral N. 451 - Curityba

Piêrsworzêdny Skład Polski Artykułów Spożywczych

Władysław Józefa Brzezińskiego
 przy RUA IGNACIO LUSTOZA 41, róg RUA DUQUE de CAXIAS
 Każdy chce kupić dobrze i tanio a zwłaszcza w czasie kryzysu. Otóż w moim składzie można kupić tanio i dobrze artykuły spożywcze jak: **cukier, mąka, ryż, ziemniaki**, otręby i dużo innych artykułów w ten zakres wchodzijących. — Najrozmaitsze napoje krajowe i zagraniczne. — Narzędzia kuchenne stołowe; narzędzia do uprawy ogrodów.
 Posiadam artykuły tylko w najlepszym gatunku i sprowadzam je bez pośredników za gotówkę i dlatego mogę sprzedawać je bardzo tanio. Proszę odwiedzić mój skład.
Władysław Józef Brzeziński

DO FARBOWANIA WSZELKICH MATERJAŁÓW UWAŻA SIĘ ZA NAJLEPSZE

Farby BAYER
Perfumy Zagraniczne
 Kosmetyki | Pasty do zębów
 Pudry | Brylantyny
 Szminki | Różne wody pachnące
 Brylantyny | i t. d.
LA NO LUHM
 RUA RIACHUELO N. 161 - CURITYBA

Panie i Panienki!
 Krem Piękności
ANTISARDINA
 Leczy bezwzględnie zupełnie: **plagi, pryszcze, plamy i inne wady skórne.**
 Spróbujcie a przekonacie się o wyniku tego kremu.
 Do sprzedania we wszystkich aptekach.

Baczność!
 Wszystko po cenach znanych
 Książki do nabożeństwa - w całej wybiórce dopiero nadszedł z Europy - Obrządy religijne, figury kościelne, kramieniki, lichtarze i wszelkie inne towary dewocjonalne! Wszelkie przyrządkowe. Drukarnia i introligatornia - Fabryka pieczętek gumowych i metalowych.
C. E. SCHULZ & COMP.
 Rua Barão do Serro Azul 66-72
 CURITYBA - Paraná

POLSKI HOTEL
HOTEL MARTINS
 Właściciel: **M. Jaruga**
 RUA RIACHUELO N. 114 - CURITYBA - Paraná -
 Naprzeciw Pałacu Muncyjalnego, róg Placu Dr. Gen. Marques, Caixa Postal 468 Tel 989.

Kuchnia piêrsworzêdna. Urządzenia wspaniałe w modnym żelazobetonowym pałacyku z wszelkimi wygodami i higieną. 60 pokojów urządzonych z komfortem. - **Ceny przystępne**

KLINIKA DENTYSTYCZNA
 Kazimierz Miteczuk
 Chirurg - Dentysta
 Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyczny.
 Specjalność: Złote mostki i płyty kauçukowe.
 Aven. Luis Xavier 128 (sobrado) CURITYBA

Wszystko cement, cegły, piasek, dachówki, drzewo do budowl. Turby i t. p.
MACEDO & Cia
 Posiadają największy skład wszelkiego **MATERJAŁU DO BUDOWLI** którego dostarczają w całej i wielkiej ilości - Wykonują plany i kosztorysy. - Udzielają wszelkich informacji.
 Rua João Negrão N. 621 - CURITYBA
 Telefon 896 - Caixa postal 287

Kto chce jechać do **OLSKI** lub z Polski do **BRAZYLJI** niech się uda tylko do solidnej Kompanji Okrêtowej
„Chargeurs Reunis“
 i „Sud Atlantique“
JEDNOLITA TRZECIA KLASA.
KOMPANJA TA SPRAWDZAJE BIULETY BEZPOŚREDNIO DO KAŻDEGO MIASTA W POLSCE i odwrotnie bilety - chcamada - z Polski do Brazylji.
 Stała bezpośrednia komunikacja z polskim portu Gdynia z Brazylją i Argentyzną.
 Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin ze wszystkich miast Europy Centralnej a szczególnie z **POLSKI**.
 Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela **P. TEOFIL G. VIDAL**
 Curityba - Praça Carlos Gomes 315-321 Paraná

Casa de Saude
Sanatorio Chirurgico Suisso
 RUA 15 DE NOVEMBRO 1690 - Telefon 488
Dr. G. Leuenberger
 Długie lata pracował w szpitalach europejskich. Lekarz, **Specjalista w Chirurgii**. - Leczy choroby kobiece, drogi moczowe. Przyjmuje od 10-12 i od 2-5 z wyjątkiem niedzieli i soboty po południu. Leczy sztucznymi promieniami ultra fioletowymi. „Soluz“, Diathermia Chirurgiczna w ogóle - Ceny niskie.

Piwo ASTRA - PILSEN z ATLANTYKI ma największe wzięcie.
 TELEFON 790 - 791 - DEPOSITO: TELEFON 709.

Jad straszną bronią jest wielu zwierząt

Niesmaczne ukłucia powoduje często straszną śmierć.
 Wiele gatunków zwierząt wyposażona natura w polezną broń w postaci jądów, których zwierzęta te używają nie tylko do obrony i zdobywania pożywienia. Nierzadko niewinną ofiarą tej broni staje się człowiek.
MEDUZY.
 Meduzy, żyjące w morzach południowych, posiadają nitkowaty przyrząd którym wsącniają jad pod skórę kąpiącym się, oraz po ławłaczom perel, gąbek lub koral. Jad ten wywołuje u człowieka przynębnienie, duszność, oraz wysypkę znaną pod nazwą pokrzywki. Skorpioń europejskie są mało jadowite, podczas gdy indyjskie i afrykańskie są bardzo niebezpieczne, zwłaszcza dla dzieci.
JADOWITE WRAKI I PAJAKI.
 Przyrodnicy znają jadowite raki, stonogi i pajaki, zwłaszcza południowo-amerykańskie. We Włoszech, Hiszpanji i Francji żyje pająk tarantula, którego ukąszenie ma wywoływać według wierzeń ludowych szal taneczny. Stąd skutecznym środkiem przeciw jego ukąszeniu ma być muzyka. Ukłucia owadów, a także pajaków są niebezpieczne również z tego powodu, że oprócz wprowadzania jadu przyczyniają się do wszczepiania drobnoustrojów chorobotwórczych.
NIEBEZPIECZNE OWADY.
 Do owadów jadowitych należą wsza, pluskwa, pchła, mucha hiszpańska, pszczoła, osa, mrówka, oraz groźny nierzadko dla życia człowieka szerszeń.

Zbłoniem, w którym wąż magazynuje jad, są gruczoły umieszczone powyżej kęta paszczy. W nich znajduje się przezroczysta, żółtawa ciecz, zawierająca składniki stałe, od których obecności zależy działanie trującego jadu. Przekonano się, że prosięk pozostały po wysuszeniu jadu okularnika działa zabójczo jeszcze po 16 latach. Jad po ukąszeniu spływa do rany przez żeby jadowe, umieszczone w górnej szczękę.
 Jady wężów podzielić można na substancje atakujące system nerwowy i substancje działające szkodliwie na krew. Te, które atakują system nerwowy, powodują wymioty, biegunkę, senność, porażenia lub drgawki, obniżenie temperatury, upośledzenie oddechu i czynności serca i t. d. Jady, działające na krew zwiększają lub zmniejszają jej krzepliwość, względnie niszczą ciałka czerwone. Człowiek pokąsany przez węża ginie najczęściej albo wśród szalonych bólów, wpadając wprost w szal, albo spokojnie, wśród utraty uczucia i świadomości. Śmierć nastąpić już może po kilkunastu minutach, najczęściej zaś po kilku, względnie kilkunastu godzinach, o ile w międzyczasie nie nadszedł ratunek.

nego tylko pustym dźwiękiem, nie mówiąc o latach światła, które najczęściej wogóle nie docierają do naszej świadomości.
 Umysł ludzki nie wyszkolony specjalnie w kierunku matematycznym, niema możliwości ogarnięcia znaczenia większych liczb.
 Weźmy np. pod uwagę choćby taką sobie niewinną napozór liczbę jak: 10, podniesione do potęgi 10 do 14-tej. Jest to wielkość, jaką uzyskał polski fizyk Smoluchowski, prowadząc badania nad własnościami fizycznymi gazów.
 Jak wiemy, powietrze nasze ma stały skład procentowy, choć napozór zdawałoby się, iż ilen jako cięższy powinien opaść niżej, azot zaś lżejszy uchodzić ku górze. Dzięki jednak ruchom molekularnym, cząsteczek gazów, które są tak szybkie, że w powietrzu o temperaturze pokojowej poruszają się z prędkością 450 m. w sekundzie - przez co ulegają nawzajem ciągłym zderzeniom (jak obliczono ilość zderzeń każdej cząsteczki gazowej wynosi w sekundzie aż 3 milijardy!) mieszają się i utrzymują w ten sposób ów niezmiennie stały skład powietrza.
 Jak dalece mała jest możliwość błędu i pomyłki w dziedzinie praw rządzących przyrodą -

Głupstwo, powie ktoś, i tak nie jest to znów tak niemożliwie! A jednak... jeżeli postaramy się przedstawić taką liczbę obrazowo, to przekonamy się, że nie jest to bynajmniej żadna bagatelka.
 Ma ona bowiem tyle zer po przecinku, że długość jej po wypisaniu wyniosłaby 3 miljardy km. A jeżeli i te miljardy kilometrów nie wystarczają nam jeszcze, to wyobraźmy sobie, że jeżeli byśmy zechcieli napisać taką liczbę, to pisząc bez żadnej przerwy w każdej sekundzie 3 zera, skończylibyśmy ją ukończyć dopiero po upływie... 3 milijonów lat!
 a więc w czasie dziesięciokrotnie dłuższym, niż dotychczasowy wiek ludzkości.
 A żeby ukończyć dzieło napisania wszystkich zer, składających się na tę liczbę, potrzeba współpracy 100.000 pokoleń ludzkich, choć w istocie sam pasek papieru nie wyszedłby nawet poza nasz system planetarny i sięgałby (jak mówimy chętnie; zaledwie) od słońca, po orbitę planety Urana.

NAJGROŹNIJSZE SĄ WĘŻE.
 Wreszcie do najgroźniejszych zwierząt uzbrojonych w jady należą węże. Pełno ich w Indiach, Meksyku, Brazylji, Egipcie W Indiach liczba ludzi pokąsanych przez samego tylko okularnika wynosi rocznie przeszło 25 tysięcy, z których 45 proc. umiera.

Liczba, którą musiałoby pisać.. 100 tysięcy pokoleń ludzkich
 Ludzie zazwyczaj chętnie i rozrzućnie syplą wysokimi liczbami nie doceniając wogóle ich znaczenia.
 Wydaje się nam np. że ziemia nasza jest niczem, ot, głupstwem, zaledwie 40.000 km. wynosi jej obwód! Na księżyc leż niedaleko, bo i cóż znów wielkiego te 380.000 km?
 I stoncie nie jest tak bardzo oddalona, owe 150 milionów km. wcale nie może zalpmonować mieszkańcowi globu ziemskiego, ponieważ... liczy ponad 100.000, a najwyżej „milion“, już są dla

niech zaświadczy fakt, iż prawdopodobieństwo zmiany procentowości gazów składających się na nasze powietrze, czyli, że inaczej mówiąc: ilość tlenu 22 proc. zmniejszyłaby się np. do 21 proc. w przeszerzeniu kulistej wolnego powietrza opasującego ziemię o promieniu 1 cm. - mogłoby się zdarzyć raz na lat 10, podniesione do potęgi 10 do potęgi 14-ej

TAKT PIJAKA.
 Bijany gość wraca późnym wieczorem do domu. Zatacza się Wpada na słup latarniowy.
 - Pppa, przepraszam - nie zauważyłem...
 Idzie dalej. Po chwili wpada na drugi słup latarniowy. Ta sama scena.
 Znowu wpadł na latarnię, wyznał mocno głową w słup.
 - Ooo!.. przepraszam... trzeba będzie przeczekać ten pochód!..
WIELKA RÓŻNICA.
 - Gdy wracam późno do domu, moja żona nic nie mówi, tylko potrząsa głową.
 - Swoją czy twoją?